

ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ο ΕΛΛΗΝ ΕΙΡΗΝΙΣΤΗΣ ΠΛΑΝΗΤΑΡΧΗΣ

Ter Āri-t Ārksāntrs (Περί Τεχνικών Μεγάλου Ἀλεξάνδρου)

Γραμμένο από τον:

ΓΡΗΓΟΡΗ ΖΩΡΖΟ

ΜΕΛΕΤΗΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟ

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Κατασκευή του pdf αρχείου: Γρηγόρης Ζώρζος μελετητής οικονομολόγος

<http://www.geocities.com/grzorzos>

email gr_zorzos@attglobal.net

Ο ΕΛΛΗΝ ΕΙΡΗΝΙΣΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Η οικονομική επιστήμη αν και αρχαιοελληνική επινόηση εξακολουθεί να είναι και σήμερα ένας από τους κύριους φορείς, αν όχι ο μοναδικός, για την εξάσκηση κάθε μορφής εξουσίας στον κόσμο μας.

Και όμως, όπως έχω αναφέρει σε προηγούμενο άρθρο μου, οι αρχαιοέλληνες οικονομολόγοι είναι άγνωστοι στο ευρύ κοινό μια και η επικρατούσα άποψη είναι ότι ΔΕΝ υπήρχε οικονομία και οικονομολόγοι εκείνη την εποχή.

Βέβαια φτάνουμε και στο εξής ακραίο αλλά και φαιδρό μερικές φορές όταν διαβάζουμε γνωστότατους οικονομολόγους όπως ο Φίνλεϊ να μας πληροφορούν ότι η λέξη «οικονομία» (economy) ΔΕΝ είναι ελληνική αλλά αγγλική. Φαίνεται ότι απλά δεν γνώριζαν ότι η αγγλική γλώσσα έχει ενσωματώσει χιλιάδες ελληνικές λέξεις σε αυτήν.

Εμείς δεν έχουμε ούτε τον χρόνο ούτε την διάθεση να βρεθούμε σε αντιπαραθέσεις τέτοιων εννοιών μια και η έρευνα μας στηρίζεται μόνον στα αρχαία ελληνικά κείμενα, τα οποία είναι και τα ποιο έγκυρα όσο αφορά την πληροφόρηση που μας δίνουν για εκείνη την εποχή.

Αντί λοιπόν να προβληματιζόμαστε για το αν υπήρχαν οικονομολόγοι, εμείς θα δίνουμε, σε μια σειρά άρθρων, όχι την απόδειξη για το αν υπήρχαν οικονομολόγοι, αλλά τις ίδιες τις οικονομικές θεωρίες και τα επινοήματα τους έτσι ώστε να κάνουμε γνωστό ότι όχι μόνο υπήρξαν αλλά και έχουν δημιουργήσει οικονομικά μοντέλα, πολλά από τα οποία και υλοποίησαν, πολλά από τα οποία ακόμη και σήμερα θεωρούνται ως ουτοπιστικά.

Και φαίνεται ότι αυτή η προσπάθεια έφερε καρπούς μια και μεγάλες επιστημονικές ομάδες καθηγητών οικονομικής ιστορίας και ιστορίας οικονομικών θεωριών τοποθέτησαν τις έρευνες αυτές στις ιστοσελίδες τους άλλοι αποδεχόμενοι τα πορίσματα και άλλοι θέτοντάς τα προς επιστημονική κριτική και ανάλυση.

Όπως και να έχει το αποτέλεσμα είναι ξεκάθαρο οι έλληνες είναι αυτοί που χρησιμοποίησαν πρώτοι από όλους τους λαούς τις έννοιες «οικονομία», «οικονομολόγος», «οικονομική θεωρία» κ.λπ. γράφοντας ίσως τις ποιο δυναμικές σελίδες στην ιστορία οι οποίες πάντα μένουν

στην αφάνεια και αυτό γιατί όποιος έχει γνώση της οικονομικής λογοπλασίας μπορεί να κυριαρχήσει τον κόσμο.

Δεν είναι τυχαίο ότι από τα 450 αρχαιοελληνικά κείμενα που αναφέρονται σε διάφορους αρχαίους συγγραφείς και αφορούν οικονομικές θεωρίες και πρακτικές «έχουν χαθεί». Ίσως κάποιος να βρήκε μερικά αποσπάσματα και να έγινε π.χ. κος Μπίλυ Γκαίτ...

Σε αυτό το άρθρο θα παρουσιάσουμε κάτι καθημερινό και που όλοι προσπαθούν να μας πείσουν ότι έχει επινοηθεί και τεθεί σε εφαρμογή κατά τις αρχές του 1.700 μ.Χ. και αναφέρομαι στις ασφαλιστικές και αντασφαλιστηκές εταιρείες.

Η αλήθεια είναι όμως διαφορετική. Την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου τέθηκε σε εφαρμογή το μεγαλύτερο σε επιστημονική σύλληψη οικονομικό μοντέλο όπου οι διάφορες πτυχές του δημιουργούσαν ιστορία και ένα νέο αύριο για όλη την ανθρωπότητα.

Μια μικρή πτυχή αυτού του μοντέλου, ή καλύτερα υποδείγματος προς ανάπτυξη, ήταν και η εμφάνιση των ασφαλιστικών εταιρειών. Και μάλιστα πολλών και ποικίλων μορφών και ασφαλίσεων.

Στα αρχαιοελληνικά κείμενα αναφέρεται με σαφήνεια ότι η ίδρυση των πρώτων ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ αλλά και των ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ εταιρειών έγινε κατά την εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Στον Δεύτερο Οικονομικό λόγο του Αριστοτέλη 1352-1353 αναφέρονται τα οικονομικά στρατηγήματα με τις ασφαλιστικές εταιρείες.

Ο Μεγαλέξανδρος έδωσε εντολή στον Αντιμένη από την Ρόδο, ο οποίος ήταν τότε κάτι σαν Υπουργός Οικονομικών, να ιδρύσει την υποδομή για την λειτουργία Ασφαλιστικής αλλά και Αντασφαλιστικής εταιρείας, με τον εξής τρόπο.

Οι αγοραπωλησίες των δούλων ήταν ένα καθημερινό φαινόμενο εκείνης της εποχής. Οι τιμές των δούλων καθορίζονταν ανάλογα με την δυναμική τους, την εμφάνιση τους και την ηλικία τους.

Στην Αθήνα ένας δούλος γεροδεμένος και υγιείς μέχρι 25 χρόνων είχε τιμή αγοράς 150 δραχμές, ενώ ένας καταβεβλημένος δούλος ή άνω των 25 χρόνων αγοραζόταν με 80 έως 100 δραχμές.

Η αγορά μίας νέας και ωραίας δούλας κόστιζε 300 δραχμές περίπου, ενώ η τιμή μίας δεύτερης επιλογής (σε εμφάνιση) δούλας ήταν μόνον 150 δραχμές.

Η σχέση μεταξύ χρυσού ασημιού στην Ασία ήταν ένα χρυσός δεκατρία ασήμι (Ηροδότου Ιστορία Γ,95 Το μεν δη αργύριον το Βαβυλώνιον ... Το δε χρυσίον τρισκαιδεκαστασιον λογιζομένων). Και μονάδα μέτρησης ήταν μόνο το ασήμι.

Οι τιμές των δούλων στην Ασία την εποχή του Κύρου ήταν κατά μέσο όρο 60 σίκλοι ο ένας, την εποχή του Καμβύση ενάμιση μέδιμνο, του Δαρείου ένα μέδιμνο και δύο τρία και τέλος την εποχή του Ξέρξη δύο μεδίμνους.

Οι ισοδυναμίες που αναφέρονται σε αρχαία κείμενα μεταξύ ασιατών και Ελλήνων είναι 10 χάλκινα τάλαντα Κύπρου ισοδυναμούν με 3 μεδίμνους και 1/3 ασημένιου σίκλου, οι 37 μέδιμνοι μολυβιού κάνουν 55,5 σίκλους. Ενώ ένα περιβόλι την εποχή του Κύρου κοστίζει 2 σίκλους και την εποχή του Δαρείου τρεις σίκλους.

Ένα μέρος ασημιού ισοδυναμούσε με 180 μέρη χαλκού ή 40 μολυβιού ή 240 σίδηρου Κύπρου ή 361 σίδηρου Λιβάνου.

Η Παλαιά Διαθήκη, Αριθμοί 18,16 αναφέρει ότι ένας σίκλος ισοδυναμούσε με είκοσι οβολούς ... (κατά τον σίκλον τον άγιον είκοσι οβολοί εισιν).

Επειδή τα στρατόπεδα στην εκστρατεία χρειάζονταν δούλους για βοηθητικές εργασίες (αγγαρείες) συγκέντρωνε τους δούλους που του προσέφεραν οι στρατιώτες, οι ελληνικές πόλεις, οι βασιλείς της Ασίας, οι σατράπες, οι έμποροι δούλων, και όποιος άλλος ήταν ιδιοκτήτης δούλων υπογράφοντας και ένα ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ.

Συγκεκριμένα ο δικαιούχος, αυτός που πρόσφερε δούλους καθόριζε και την αξία τους (για παράδειγμα αυτός ο δούλος κοστίζει 150 δραχμές, αυτή η δούλα 180, αυτός ο δούλος 135 δραχμές, κλπ, σύνολον τόσες δραχμές) και αθροίζονταν βγάζοντας το συνολικό ασφαλιζόμενο ποσό (πορίζον τ' ανδράποδα τα επί στρατοπεδω όντα εκελευσε τον βουλομενον υπογραφεσθαι οποιου θέλει [1352]) το οποίο και γραφόταν στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Σε κείμενα αναφέρεται με σαφήνεια ότι το ασφάλιστρο αύξανε ανάλογα με τους δούλους που ασφαλιζόνταν (Απογραφόντων ουν πολλών ανδραπόδων ουκ ολίγον συνετέλει αργύριον [1353]).

Ακόμη γινόταν αναπροσαρμογή ασφάλιστρων ανάλογα με την επικινδυνότητα των στρατοπέδων που απασχολούνταν οι δούλοι.

Ο δικαιούχος και ο ασφαλιζόμενος δεν ήταν το ίδιο πρόσωπο. Δικαιούχος ήταν ο δουλοκτήτης και ο ασφαλιζόμενος ο δούλος (το ανδράποδο).

Οι όροι στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο ήταν σαφής. Η ασφαλιστική εταιρεία αναλάμβανε εάν ο δούλος απόδραση ο δικαιούχος (ιδιοκτήτης του δούλου) θα εισπράξει την τιμή (αποζημίωση) που είχε εγγράψει στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο (αν δε αποδρα το ανδράποδο, κομίζεσθαι τον τιμών ας ανεγράψετο [1353]).

Και ερχόμαστε τώρα στο σημείο των ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΗΚΩΝ εταιρειών. Η ασφαλιστική αυτή εταιρεία αντασφαλιζέτο για να μειώσει τους κινδύνους από την συνεχή ζημιά που θα της προκαλούσαν οι εκτεταμένες αποδράσεις δούλων.

Υπήρχε σύμβαση (διαταγή) την οποία εκτελούσε ο σατράπης της περιοχής που βρισκόταν το στρατόπεδο. Έτσι αν κάποιος δούλος αποδρούσε έπρεπε η σατραπεία (ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ εταιρία) είτε να αναπληρώσει τον δραπετή είτε να αποδώσει στον ιδιοκτήτη την αξία του (Ει δε τι αποδραίη ανδράποδο, εκέλευε τον σατράπην της εν ή εστί το στρατόπεδο, ανασώζειν ή την τιμήν τω κυρίω αποδούναι [1353]).

Τονίζουμε ότι υπάρχουν και πολλά άλλα αποσπάσματα σε αρχαία κείμενα που εμφανίζουν ξεκάθαρα την ύπαρξη ασφαλιστικών εταιρειών στην Αρχαία Ελλάδα για παράδειγμα αναφέρουμε ακόμη από το βιβλίο Οικονομικός του Δίων.

Και όμως αυτά δεν ήταν παρά μόνο οι γενικές γραμμές για τις ασφαλιστικές εταιρείες μια και υπήρχαν και συγκεκριμένες μορφές ασφαλιστηρίων συμβολαίων όπως μας ενημερώνουν αρχαιοελληνικά κείμενα.

Σήμερα γνωρίζουμε την «ασφάλιση με συμμετοχή στα κέρδη» εκείνη την εποχή στην εκστρατεία ο Μεγαλέξανδρος ανέφερε (Αρριανός, Ανάβαση Ζ.10) ότι «τα χρέη σας χωρίς να εξετάσω για ποιο λόγο τα κάνατε και παρά τα μεγάλα κέρδη που είχατε από τους μισθούς σας ή

από άλλες πηγές, τα πλήρωσα». Δηλαδή εξασφάλισε την πιθανότητα ζημιών με την κάλυψη από τα συνολικά κέρδη της αυτοκρατορίας για τους ασφαλιζόμενους (πολίτες συμμετέχοντες στην εκστρατεία).

Μια άλλη μορφή είναι η «ασφάλιση ισόβιας σύνταξης με συμμετοχή στα κέρδη» η οποία αναφέρεται και αυτή στον Αρριανό (Ανάβαση Ζ.10) με εφάπαξ καταβολή κεφαλαίου (κηδεία, προτομή, χρηματικό ποσό) και απόδοση της σύνταξης (με την μορφή απαλλαγής φόρων) στους κληρονόμους (δικαιούχους) του στρατιώτη (ασφαλιζόμενου).

Και το αρχαίο κείμενο αναφέρει «όποιος σκοτώθηκε έφυγε τιμημένα από τον κόσμο και κηδεύτηκε με μεγαλοπρέπεια και στην πατρίδα βρίσκονται οι προτομές του, ενώ οι γονείς του τιμήθηκαν με την απαλλαγή τους από τους φόρους...»

Και όχι μόνο (Αρριανός, Ανάβαση Α 16) αναφέρει ότι «απάλλαξε ακόμη και τους γονείς και τα παιδιά τους, που βρίσκονται στην πατρίδα, από τους φόρους για την γη (φόρος ακίνητης περιουσίας) και την περιουσία τους (φορολογία εισοδήματος), καθώς και από άλλες προσωπικές υπηρεσίες (φορολογίες διαφόρων κατηγοριών).

Στον Πλούταρχο διαβάζουμε για την «ασφάλιση απαλλαγής πληρωμής» (Βίος Αλεξάνδρου 16) όπου αναφέρει ότι «από τον φόρο που είχε επιβάλλει χάρισε τα πενήντα τάλαντα που δεν του είχαν δώσει ακόμη». Δηλαδή παραγράφηκαν οι οφειλές πληρωμής με πληρωμή τους από τον ασφαλιστή.

Ενώ για την «ασφάλιση ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης» διαβάζουμε στον Διόδωρο τον Σικελιώτη (Κεφ. 15, 95.4) τα φάρμακα για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη έφτασαν σε κόστος τα 100 τάλαντα (δηλαδή 600.000 δραχμές εκείνης της εποχής) δηλαδή ούτε λίγο ούτε πολύ 6 δραχμές ανά συμμετέχοντα στην εκστρατεία.

Ας διαβάσουμε όμως την αναφορά για ένα απλό ασφαλιστήριο συμβόλαιο εκείνης της εποχής, ένα «συμβόλαιο ασφάλειας ζωής» (assurance vie, life insurance, Lebensversicherung, assicurazione sulla vita).

Τα ασφαλιστήρια αυτά συμβόλαια είχαν όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και σήμερα σε ένα αντίστοιχο συμβόλαιο «ασφάλειας ζωής», δηλαδή ασφαλιστρο, ασφαλιζόμενος, δικαιούχος, αποζημίωση, ρήτρες κ.λπ.

Η αποζημιώσεις στις ασφάλειες ζωής εκείνη την εποχή ήταν ιδιαίτερα μεγάλες αν διαβάσουμε το παρακάτω απόσπασμα το οποίο μας πληροφορεί ότι σε περίπτωση ατυχήματος η αποζημίωση της ασφαλιστικής εταιρείας προς τον δικαιούχο ήταν την τάξεως των 30.000 δραχμών.

Διαβάζουμε λοιπόν «και αν πάθω τίποτα, η πολιτεία των Χίων θα αποζημιώσει τον θάνατό μου με πέντε τάλαντα (ως ήν τι πεσών ενθένδε πάθω, του 'μου θανάτου πέντε τάλαντ' η πόλις η Χίων), δηλαδή 5 τάλαντα επί 6.000 δραχμές το καθένα, συνολικά 30.000 δραχμές.

Όταν η ημερήσια αμοιβή μισθού εκείνης της εποχής ήταν μία δραχμή την ημέρα (δηλαδή 365 δραχμές ετησίως) οι 30.000 δραχμές ισοδυναμούσαν με αμοιβές 83 χρόνων περίπου.

Μετά από όλα αυτά υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι έλληνες οικονομολόγοι της εκστρατείας του Μεγαλέξανδρου επινόησαν και έθεσαν σε εφαρμογή τον θεσμό των ασφαλιστικών εταιρειών.

Και μάλιστα την εποχή εκείνη υπήρχαν ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, δημόσιες και κοινοτικές ή δημοτικές...

Σημείωση: Κείμενο από το έργο «Περί Οικονομίας Μεγάλου Αλεξάνδρου», τόμος δεύτερος Τράπεζες Μεγάλου Αλεξάνδρου».

Κατασκευή του pdf αρχείου: Γρηγόρης Ζώρζος μελετητής οικονομολόγος